

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Doctor Mellifluus S. Bernardus Magnæ Matris Cultor
Eximius, Et Ex Ordine Sancti Benedicti Sacellanus
Quartus. Sive Ea quæ Doctor mellifluus de laudibus
Virginis Matris scripsit in gratiam magnæ ...**

Bernardus <Claraevallensis>

Nevhsii, MDCLXXV.

Sermo II. De Virgine Deipara.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37156

SERMO II.

DE VIRGINE DEIPARA,

FOEcundæ Virginis amplectitur cœlum præsentiam, terra memoriam veneratur. Sic nimirum totius boni illic exhibitio, hîc tenuis quædam libatio primitiarum: ibi res, & hîc nomen. *Domine*, inquit Psal. 101. *nomen tuum in æternum, & memoriale tuum in generatione & generationem.* Generatio & generatio, non Angelorum profectò, sed hominum est. Vis scire quia nomen & memoriale ejus in nobis est, præsentia in excelso? *Sic orabitur*, inquit Matt. 6: *Pater noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum.* Fidelis oratio, cujus ipsa primordia, & divinæ adoptionis & terrenæ peregrinationis admoneant, ut hoc scientes, quòd quàm diu non sumus in cœlo, peregrinamur à Domino, gemamus intra nosmetipsos adoptionem filiorum expectantes præsentiam utique Patris, Signanter proinde & de Christo Propheeta loquitur dicens Thre. 4. *Spiritus ante faciem nostram Christus Dominus, in umbra ejus vivemus inter gentes.* Nam inter cœlestes quidem beatitudines non in umbra vivitur, sed potiùs in splendore. *In splendoribus sanctorum*, inquit Psal. 109. *ex utero ante luciferum genuite.* Verùm id quidem Pater.

At Mater sanè eundem ipsum in splendore non genuit, sed in umbra, non nisi eâ tamen, quâ obumbravit Altissimus. Meritò proindè canit Ecclesia, non illa quidem Ecclesia Sanctorum, quæ in excelsis & in splendore est: sed quæ interim peregrinatur in terris. *Sub umbra ejus*, ait Cant. 2. *quem desideraveram sedi, & fructus ejus dulcis gutturi meo.* Lucem quippe meridianam ubi pascit sponfus, sibi petierat indicari, sed repressa est, & pro plenitudine luminis umbram, pro satietate interim gustum recepit. Denique non ait, sub umbra ejus quam desideraveram:

M

sed,

sed. *sub umbra ejus quem desideraveram sedi.* Neque enim ipse expetierat umbram, sed ipsum profecto meridiem, lumen plenum de lumine pleno. *Et fructus,* ait, *dulcis gutturi meo.* ac si dicat, gustui meo. Usquequo non parcis mihi, nec dimittis me, ut glutiam salivam meam? Quousque manet illa sententia Psal. 33. *Gustate, & videte quoniam suavis est Dominus?* Et quidem suavis gustui, & dulcis gutturi, ut merito etiam super hoc sponsa proferit in vocem gratiarum actionis & laudis.

Sed quando dicitur Cant. 5. *Comedite amici & bibite, & inebriamini charissimi?* Justi epulentur (ait Propheta Psal. 67.) sed *in conspectu Dei,* utique non in umbra. Et de se ipso. *Satiabor,* ait Psal. 16. *cum apparuerit gloria tua.* Sed & Dominus ad Apostolos ait Luc. 22. *Vos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis, & ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis & bibatis super mensam meam.* Sed ubi? *In regno meo,* inquit. Beatus plane qui manducabit panem in regno Dei. Sanctificetur itaque nomen tuum: per quod utcunque interim in nobis es Domine per fidem in cordibus habitans, quoniam nomen tuum jam invocatum est super nos. Adveniat regnum tuum. Veniat utique quod perfectum est, & evacuetur quod est ex parte. *Habetis* (ait Apostolus Rom. 6.) *fructum vestrum in sanctificationem, finem vero vitam eternam.* Vita æterna fons indeficiens, qui universam irrigat superficiem paradisi. Nec modò irrigat, sed inebriat, fons hortorum, puteus aquarum viventium quæ fluunt impetu de Libano: & fluminis impetus lætificat civitatem Dei. Quis verò fons vitæ nisi Christus Dominus? Colof. 3. *Cum Christus* (inquit) *apparuerit vita vestra; tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria.* Sane ipsa sese plenitudo exinanivit, ut fieret nobis justitia & sanctificatio & remissio, necdum apparens vita, aut gloria, aut beatitudo. Derivatus est fons usque ad nos, in plateis derivatæ sunt aquæ, licet non bibat alienus ex eis. Descendit per aquædu-
ctum

etum vena illa cœlestis, non tamen fontis exhibens copiam, sed stillicidia gratiæ arenibus cordibus nostris infundens, alijs quidem minùs. Plenus equidem aquæ ductus, ut accipiant cæteri de plenitudine, sed non plenitudinem ipsam.

Advertistis jam, ni fallor, quem velim dicere aquæ ductum qui plenitudinem fontis ipsius de corde Patris excipiens, nobis edidit illum, sed si non prout est, proat capere poteramus. Notis enim cui dictum sit? *Ave gratiâ plena.* An verò inveniri potuisse miramur, unde talis ac tantus fieret aquæ ductus, cujus nimirum summitas instar profectò scalæ illius quam vidit Patriarcha Jacob *Genes. 28.* cœlos tangere, imò & transcendere cœlos, ut vividissimum illum aquarum quæ super cœlos sunt, posset attingere fontem? Mirabatur & Salomon, & velut desperati similis aiebat *Prov. 31. Mulierem fortem quis inveniet?* Nimirum propterea à tanto tempore humano generi fluenta gratiæ defuerunt, quòd necdum intercederetis, de quo loquimur, tam desiderabilis aquæ ductus. Nec mirabere diutiùs expectatum, si recordaris quot annis Noë vir justus in arce fabrica laboravit, in qua paucæ, id est, octo animæ salvæ factæ sunt, idque satis ad modicum tempus.

Sed quomodo noster hic aquæ ductus fontem illum attingit tam sublimem? Quomodo putas nisi vehementiâ de fiderij, nisi fervore devotionis, nisi puritate orationis? Sicut scriptum est *Eccli. 35. Oratio justî penetrat cœlos.* Et quis justus, si non Maria justa, de qua sol justitiæ ortus est nobis? Quomodo ergo illa inaccessam attingit majestatem, nisi pulsando, petendo, quærendo? Denique & quod quærebat, invenit: cui dictum est: *Invenisti gratiam apud Deum.* Quid? Plena est gratiâ, & gratiam adhuc invenit? Digna profus invenire quod quærit, cui propria non sufficit plenitudo, nec suo potest esse contenta bono: sed quemadmodum scriptum est *Eccli. 24. Qui bibit me, adhuc sitiet:*

perit supereffluentiam, ad salutem universitatis. *Spiritus sanctus*, ait, *superveniet in te*, & pretiosum illud balsamum tantâ tibi copiâ tantaque plenitudine influet, ut copiosissimè effluat circumquaque. Itâ est, jam sentimus, jam exhilarantur facies nostræ in oleo, jam clamamus Cant. 1. *Oleum effusum nomen tuum*, memoriale tuum in generatione & generationem. Verùm id quidem non in vanum, etsi oleum effunditur, sed non perit. Propterea si quidem & adolescentulæ, parvulæ scilicet animæ, sponsum diligunt, idque non parum: & unguentum descendens de capite, non modo barba, sed & ipsa vestimenti ora suscipit.

Intuere ô homo consilium Dei, agnosce consilium sapientiæ, consilium pietatis. Cœlesti rore aream rigaturus, totum vellus priùs infudit. Redempturus humanum genus, pretium univèrsam contulit in Mariam. Ut quid hoc? Fortè ut excusaretur Eva per filiam, & querela viri adversus fœminam deinceps sopiretur. Ne dixeris ultra (ô Adam Gen. 3.) *mulier quam dedisti mihi, dedit mihi de ligno vetito*: dic potiùs, mulier quam dedisti mihi, me cibavit fructu benedictò. Piissimum sanè consilium, sed latet forsitan aliud, nec totum hoc est. Verùm id quidem, sed parum est (ni fallor) desiderijs vestris. Dulcedo lactis est, elicietur forte si fortiùs premimus, & pinguedo butyri. Altiùs ergo intueamini quantò devotionis affectu à nobis eam voluerit honorari, qui totius boni plenitudinem posuit in Maria, ut proindè si quid spei in nobis est, si quid gratiæ, si quid salutis, ab ea noverimus redundare, quæ ascendit delitijs affluens. Hortus planè deliciarum, quem non modò afflaverit veniens, sed & perflaverit superveniens auster ille divinus, ut undique fluant & effluant aromata ejus, charismata scilicet gratiarum. Tolle corpus hoc solare, quod illuminat mundum, ubi dies? Tolle Mariam hanc maris stellam, maris utique magni & spatiosi, quid nisi caligo involvens, & umbra mortis, ac densissimæ tenebræ relinquuntur.

Totis

Totis ergò medullis cordium, totis præcordiorum affectibus: & votis omnibus Mariam hanc veneremur, quia sic est voluntas ejus, qui totum nos habere voluit per Mariam. Hæc inquam voluntas ejus est, sed pro nobis. In omnibus siquidem & per omnia providens miseris, trepidationem nostram solatur, fidem excitat, spem roborat, diffidentiam abigit, erigit pusillanimitatem. Ad Patrem verebaris accedere: solo auditu territus ad folia fugiebas. Iesum tibi dedit mediatorem. Quid non apud talem Patrem filius talis obtineat? Exaudietur utique pro reverentia sua: Pater enim diligit Filium. An verò trepidas & ad ipsum? Frater tuus est & caro tua, tentatus per omnia absque peccato, ut misericors fieret. Hunc tibi fratrem Maria dedit. Sed forsitan & in ipso majestatem vereare divinam, quòd licet factus sit homo, manserit tamen Deus. Advocatum habere vis & ad ipsum? ad Mariam recurre. Pura siquidem humanitas in Maria, non modò pura ab omni contaminatione, sed & pura singularitate naturæ. Nec dubius dixerim, exaudietur & ipsa pro reverentia sua: Exaudiet utique Matrem Filius, & exaudiet Filium Pater. Filioli, hæc peccatorum scala, hæc mea maxima fiducia est, hæc tota ratio spei meæ. Quid enim? Potestne Filius aut repellere, aut sustinere repulsam, non audire, aut non audiri Filius potest? Neutrum planè. *Invenisti* (ait Angelus Luc. 1.) *gratiam apud Deum.* Fœliciter. Semper hæc inveniet gratiam, & sola est gratia qua egemus. Prudens virgo non sapientiam, sicut Salomon, non divitias, non honores, non potentiam sed gratiam requirebat. Nimirum sola est gratia qua salvamur.

Quid nos alia concupiscimus, Fratres? Quæramus gratiam, & per Mariam quæramus: quia quod quærit, invenit, & frustrari non potest. Quæramus gratiam, sed gratiam apud Deum: nam apud homines gratia fallax. Quærant alij meritum, nos invenire gratiam studeamus. Quid enim? Num gratiæ est

quòd hìc sumus? Profectò misericordiæ Domini est quòd non sumus consumpti nos. Qui nos? Nos perjuri, nos adulteri, nos homicidæ, nos raptores, purgamenta utiq; mundi hujus. Consulite conscientias vestras, Fratres, & videte, quia ubique abundavit delictum, superabundat & gratia. Maria non præ tendit meritum, sed gratiam quærit. Denique usque adeò fidit gratiæ, & non altum sapit, ut salutationem Angelicam vereatur. *Maria, inquit, cogitabat qualis esset ista salutio.* Nimirum sese salutatione Angelicâ reputabat indignam. Et forsitan talia meditabatur. Unde hoc mihi, ut veniat Angelus Domini mei ad me? Ne timeas Maria, ne mireris Angelum venientem, & major Angelo venit. Ne mireris Angelum Domini, & Dominus Angeli tecum. Postremò quidni videas Angelum, cum jam Angelicè vivas? Quidni visitet Angelus vitæ sociam? Quidni saluet civem Sanctorum & domesticam Dei? Angelica planè vita virginitas: & qui non nubent neque nubentur, erunt sicut Angeli Dei.

Videsne quòd & hoc nihilominus modo aquæ ductus nofter ascendit ad fontem, nec solâ jam oratione cælos penetrat, sed etiam incorruptione *qua proximum Deo facis*, sicut Sapiens ait? Sapien. 6. Erat enim Virgo sancta corpore & spiritu, cui specialiter esset dicere: *Conversatio nostra in cælis est.* Sancta, inquam, corpore & spiritu, ne quid forsitan super hoc dubites aquæ ductum. Sublimis equidem valde, sed nihilominus integerrimus manet. Hortus conclusus, fons lignatus, templum Domini, sacrarium Spiritus sancti. Nec enim est fatua Virgo, cui non modò oleum est, sed olei plenitudo in vase recondita. Ascensiones in corde suo disposuit, conversatione pariter (sicuti jam diximus) & oratione ascendens. Denique abiit in montana cum festinatione, & salutavit Elisabeth, & in ministerio ejus erat quasi mensibus tribus ut jam tunc posset dicere matri mater, quod tanto post Filio dixit filius: *sine modò, sic enim decet nos implere*

implere omnem justitiam. Planè montana conscendens, cujus justitia sicut montes Dei. Tertius enim hic ascensus Virginis fuit, ut funiculus triplex difficile rumperetur. Fervebat siquidem in quærenda gratia charitas; splendebat in carne virginitas; humilitas in obsequio eminebat. Etenim si omnis qui se humiliat exaltabitur; quid hac humilitate sublimiùs? Venisse eam mirabatur Elisabeth, & dicebat: *Unde hoc mihi ut veniat Mater Domini mei ad me?* Sed jam magis miretur quòd instar utique Filij & ipsa non ministrari venerit, sed ministrare. Meritò proinde cantor ille divinus in ipsius admiratione præcinens, ajebat Cant. 6. *Quæ est ista que ascendit sicut aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata?* Ascendit planè supra omne humanum genus, ascendit usque ad Angelos, sed & ipsos quoque transcendit, & cœlestem omnem supergreditur creaturam. Nimirum supra Angelos hauriat necesse est, quam refundat hominibus aquam vivam.

Quomodo, inquit, fiet istud, quoniam virum non cognosco? Verè sancta corpore & spiritu, & integritatem carnis habens, & propositum integritatis. Respondens autem Angelus dixit: *Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi.* Ne me interrogaveris, inquit, supra me est, & non potero ad illud. Spiritus sanctus, non Angelus, superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi, non ego. Ne steteris, vel inter Angelos Virgo sancta, sublimiùs aliquid tuo sibi ministerio propinandum terra fitiens præstolatur. Paululùm cum pertransieris eos, invenies quem diligit anima tua. Paululùm, inquam, non quia non incomparabiliter superemineat. sed quòd inter eum & ipsos medium nihil invenias. Transi ergo Virtutes & Dominationes, Cherubim quoque & Seraphim, ut ad eum pervenias, de quo vociferantur ad invicem, *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth.* *Quod enim ex te nascetur sanctum vocabitur*

cabitur Filius Dei. Fons sapientiæ, verbum Patris in excelsis, hoc verbum mediante te caro fiet: ut qui dicit Ioan. 14. *Ego in Patre, & Pater in me:* dicat nihilominus, *quia ego à Deo processi & veni. In principio,* inquit, *erat verbum.* Ioan. 1. Jam scetet fons, sed interim tantum in semetipso. Denique *& verbum erat apud Deum:* lucem profectò habitans inaccessibilem, & dicebat Dominus ab initio Hier. 29. *Ego cogito cogitationes pacis, & non afflictionis.* Sed penes te est cogitatio tua, & quid cogites, nos nescimus. Quis enim cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus erat? Descendit itaque cogitatio pacis in opus pacis: verbum caro factum est, & habitat jam in nobis. Habitat planè per fidem in cordibus nostris, habitat in memoria nostra, habitat in cogitatione: quia usque ad ipsam descendit imaginationem. Quid enim prius cogitaret homo de Deo, nisi forsitan idolum corde fabricaretur.

Incomprehensibilis erat & inaccessibilis, invisibilis & incogitabilis omnino. Nunc verò comprehendi voluit, videri voluit, cogitari voluit. Quonam modo, inquis? Nimirum jacens in præsepio, in virginali gremio cubans, in monte prædicans, in oratione pernoctans, & in cruce pendens, in morte pallescens, liber inter mortuos, & in inferno imperans: seu & tertiâ die resurgens, & Apostolis loca clavorum victoriæ signa demonstrans, novissimè coram eis cœli secreta conscendens. Quid horum non verè, non piè, non sanctè cogitatur? Quidquid horum cogito, Deum cogito, & per omnia est Deus meus. Hæc ego meditari dixi sapientiam, & prudentiam judicavi eruere memoriam suavitatis: quoniam in hujuscemodi nucleis virga sacerdotalis copiosè produxit, quam in supernis hauriens, uberiùs nobis Maria refundit. In supernis planè & ultra Angelos: quod verbum ex ipso Patris corde suscepit, ut scriptum est: *Dies diei eructat verbum, Psal. 18.* Utique dies Pater: siquidem

quidem dies ex die salutare Dei. An non & virgo dies? Et præclara rutilans planè dies, quæ procedit sicut aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol.

Intuere igitur quemadmodum usque ad Angelos plenitudine gratiæ, supra Angelos superveniente Spiritu sancto pervenit. Est in Angelis charitas, est puritas, est humilitas. Quid horum non enituit in Maria? Sed ostensum est superiùs, ut quidem à nobis ostendi potuit; supereminentiam prosequamur. Cui enim Angelorum aliquando dictum est: *Spiritus sanctus superveniet in te, & Virtus Altissimi obumbrabit tibi: ideoque & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei*: Denique veritas de terra orta est, non de Angelica creatura: nec Angelos, sed semen Abrahæ apprehendit. Magnum est Angelo ut minister sit Domini, sed Maria sublimiùs quiddam meruit ut sit Mater. Fecunditas itaque Virginis supereminens gloria est, tantoque excellentior Angelis facta munere singulari, quanto differentiùs præ ministris nomen Matris accepit: hanc invenit gratiam plena jam gratiâ, ut charitate fervida, virginitate integra, humilitate devota: fieret nihilominus sine viri cognitione gravida, sine muliebri dolore puerpera. Parum est: quòd ex ea natum est, *sanctum* vocatur Luc. 1. & est Filius Dei.

De reliquo, Fratres, curandam nobis summoperè est, ne verbum quod de ore Patris ad nos egressum est virgine mediante, vacuum revertatur: sed per eandem nihilominus virginem gratiam pro gratia referamus. Eruetemus memoriam, donec præsentiam suspiramus, & suæ reddantur origini fluentia gratiæ, ut uberiùs fluant. Alioquin nisi ad fontem redeant, exsiccantur, & infideles in modico, quod maximum est, accipere non mere-mur. Modicum planè memoria ad præsentiam, modicum ad id quod cupimus, magnum ad id quod meremur: longè infra desiderium, sed nihilominus supra meritum. Sapienter proinde

N

sponsa,

sponsa, & pro hoc modico non modicè gratulatur. Cùm enim dixisset Cant. 1. *Indica mihi ubi pascas, ubi cubes in meridie*: recipies exigua pro immensis, & pro pastu meridiano libans sacrificium vespertinum, minimè tamen, ut solet fieri, murmurat aut tristatur, sed gratias agit, & in omnibus sese exhibet devotior. Novit enim quòd si fidelis fuerit in umbra memoriæ, lucem præsentis sine dubio obtinebit. Itaque qui reminiscimini Domini, ne taceatis, & ne detis silentium ei. Nimirum qui præsentem habent Dominum, exhortatione non indigent: & quod ait Propheta alius Psal. 147. *Lauda Hierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion*: congratulationis est potius quàm commitionis. Qui in fide ambulant, egent admonitione ne taceant, & ne dederint silentium ei. Loquitur enim, & loquitur pacem in plebem suam, & super sanctos suos, & in eos qui convertuntur ad eor. *Ceterùm cum sancto sanctus eris: Pl. 17. & cum viro innocente innocens eris*: & audientem sese audiet, & loquenti sibi loquetur. Alioquin silentium ei dedisti si taceas. Sed unde si taceas? A laude? *Ne taceatis*, inquit Esa. 62. *& ne detis silentium ei, donec stabiliat, & donec ponat Hierusalem laudem in terra*. Laus Hierusalem jucunda, & decora laudatio. Nisi fortè Angelos cives Hierusalem mutuis opinamur laudibus delectari, & decipere de vanitate in idipsum.

Fiat voluntas tua Pater sicut in cœlo & in terra, ut laus Hierusalem stabiliatur in terra. Quid enim modò est? Non querit Angelus ab Angelo gloriam in Hierusalem, & homo ab homine laudari cupit in terra? Execranda perversitas, sed eorum fit, qui ignorantiam Dei habent, qui oblii sunt Domini Dei sui. Vos qui reminiscimini Domini, ne taceatis à laude ejus, donec stabiliatur & perficiatur in terra. Est enim silentium irreprehensibile, imò & laudabile magis. Est & sermo non bonus. Alioquin non diceret Propheta Thren. 3. *bonum esse homini prestolari*

cum

cum silentio salutare Dei. Bonum silentium à jactantia, bonum à blasphemia, bonum à murmure & detractioe. *Alius* enim ob laboris magnitudinem & pondus diei exasperatus, animo murmurat; dijudicat eos qui animâ suâ pervigilant, tanquam redditori utique rationem. Clamor est, sed supra omne silentium clamor iste animi obdurati filere facit (quàm audiri non patitur) vocem verbi. *Alius* pusillanimitate spiritûs in expectatione deficit, pessimumque hoc verbum blasphemix est, quod nec in hoc sæculo remittitur, nec in futuro. *Tertius* in magnis ambulat, & in mirabilibus super se, dicens: Manus nostra excelsa, putans se aliquid esse, cum nihil sit. Quid loqueretur huic, qui loquitur pacem? Dicit enim, quia dives sum, & nullius egeo. Porro veritatis sententia est Luc. 6. *Va vobis divitibus, quia habetis hic consolationem vestram.* Contra verò: *Beati*, inquit Matth. 5. *qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.* Sileat ergò in nobis lingua maledica, lingua blasphema, lingua magniloqua: quoniam bonum est in hoc triplici silentio salutare Domini præstolari, ut dicas: *Loquere Domine, quia audit servus tuus.* Ejusmodi quippe voces non ad eum sunt, sed advertus eum, sicut legislator murmurantibus ait Exod. 16. *Non enim contra nos est murmur vestrum, sed contra Dominum.*

Ita tamen ab his taceas, ne omninò taceas, ne dederis silentium ei. Loquere illi contra *jactantiam* in confessione, ut obtineas veniam de præterito. Loquere in gratiarum actione contra *murmurationem*, ut ampliorem invenias gratiam in præsentibus. Loquere in oratione contra *diffidentiam*, ut consequaris & gloriam in futuro. Confitere, inquam, præterita, & pro præsentibus gratias age, ac deinceps ora studiosius pro futuris, ut ne ipse quidem sileat à remissione, ab immissione, à promissione. Ne taceas, ne dederis silentium ei, loquere ut & ipse loquatur, & dicere possis Cant. 2. *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Jucunda

vox, & eloquium dulce. Nimirum non vox murmuris hæc, sed vox turturis est. Et ne dixeris Psal. 136. *Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena?* non jam aliena reputabitur, de qua sponsus ait Cant. 2. *Vox turturis audita est in terra nostra.* Audierat enim dicentem: *Capite nobis vulpes parvulas:* & fortè ex eo in vocem exultationis erupit ut diceret: *Dilectus meus mihi & ego illi.* Planè vox turturis, quæ tam viventi, quàm mortuo, singulari utique castimoniâ, suo compari perseverat, ut eam neque mors neque vita à Christi separet charitate. Intuere etenim utrumne aliquid hunc dilectum avertere potuerit à dilecta, quominus ei & peccanti & averfa perseveraret. Glomeratæ nubes radios solis offendere contendebant, ut iniquitates nostræ separarent inter nos & Deum, sed incaluit sol, & universa dissolvit. Alioquin quando redijsses ad eum, nisi ille tibi perseverasset, nisi clamasset Cant. 6. *Revertere, revertere Sunamitis, revertere, ut intueamur te?* Esto ergo illi, & tu nihilominus perseverans, ut nullis ab eo flagellis aut laboribus avertaris.

Luctare cum Angelo, ne succumbas; quia regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud Matt. 11. An non lucta, *Dilectus meus mihi, & ego illi?* Notam fecit dilectionem suam, experiatur & tuam. In multis enim tentat te Dominus Deus tuus. Declinat sæpiùs, avertit faciem, sed non in ira. Probationis istud est, non reprobationis. Sustinuit te dilectus, sustine tu dilectum, sustine, viriliter age. Non illum vicere peccata tua, te quoque ipsius flagella non superent, & obtinebis benedictionem. Sed quando? Cùm aurora fuerit, cùm aspiraverit jam dies, cùm stabilierit Hierusalem laudem in terra. *Ecce,* inquit Gen. 32. *vir luctabatur Jacob usque manè.* Audiam fac mihi manè misericordiam tuam, quia speravi in te Domine. Non tacebo, nec dabo tibi silentium usque manè; utinam nec jejunium. Nimirum dignaris & pasci, sed inter lilia. *Dilectus meus mihi & ego illi,*

illi, qui pascitur inter lilia Cant. 2. Nimirum & supra, si meministi, in eodem cantico evidenter expressum est, quòd florum apparitio turturis comitetur auditum. Sed attende, quòd locum non cibum indicare videtur, nec quibus pascitur exprimit, sed inter quæ. Fortè enim non cibo, sed consortio pascitur liliorum: nec liliis vescitur, sed versatur. Nimirum odore potiùs quàm sapore lilia placent, & visui magis sunt apta quàm esui.

Ita ergo pascitur inter lilia, donec aspiret dies, & venustati florum fructum succedat ubertas. Interim quippe florum non fructuum tempus est, dum in spe magis, quàm in re sumus: & per fidem non per speciem ambulantes, expectatione magis quàm experienciã gratulamur. Considera denique floris tenebritudinem, & memento verbi, quod ait Apostolus Cor. 4. *Quia habemus thesaurum istum in vasibus fictilibus.* Quanta enim videntur imminere pericula floribus? quàm facile spinarum aculeis lilium perforatur? Meritò proinde canit dilectus: *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias Cant. 2.* An non erat inter spinas, qui dicebat Psal. 119. *Cum his qui oderunt pacem eram pacificus?* Cæterùm etsi justus germinat sicut lilium, sed non ad lilium sponus pascitur, nec in singularitate complacet sibi. Audi denique inter lilia commorantem. *Ubi,* inquit Matth. 18. *duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Amat semper media Iesus diverticula, semper & reclinatoria reprobabat Filius hominis, Dei & hominum mediator. Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascit inter lilia. Curemus habere lilia fratres, extirpare spinas & tribulos, & inferere lilia festinemus: si quando fortè & ad nos pascendus dignetur dilectus descendere.

Apud Mariam utique pascebatur, idque copiosius pro multitudine liliorum. An non lilia virginitatis decus, humilitatis insigne, supereminetia charitatis? Erunt tamen & nobis lilia, quamvis inferiora valde, sed ne inter hæc quidem dedignabitur

bitur pasci sponfus: siquidem eas, quas prædiximus actiones gratiarum, devotionis hilaritas illustraverit, orationem intentionis puritas candidaverit, confessionem indulgentia dealbaverit, sicut scriptum est Isaïæ I. *Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabitur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt.* Cæterum quicquid illud est, quod offerre paras, Mariæ commendare memento, ut eodem alveo ad largitorem gratiæ gratia redeat quo influxit. Neque enim impotens erat Deus, & sine hoc aquæ ductu infundere gratiam prout vellet, sed tibi vehiculum voluit providere. Fortè enim manus tuæ, aut sanguine plenæ, aut infectæ muneribus, quòd non eas ab omni munere excussisti. Ideoq; modicum istud quod offerre desideras, gratissimis illis & ab omni acceptione dignissimis Mariæ manibus offerendum tradere cura, si non vis sustinere repulsam. Nimirum candidissima quædam lilia sunt, nec caufabitur ille liliorum amator inter lilia non inventum, quicquid illud sit quòd inter Mariæ manus invenerit.

SERMO PANEGYRICUS

Ad B. VIRGINEM DEIPARAM.

Alias, Ad gloriosam Virginem Mariam deprecatio et laus elegantissima.

MEntem & oculos pariter cum manibus ad te Regina mundi attollimus & coram tuæ celsitudinis gloriâ genuflectimus, cervicem inclinamus, ac plenis suspirijs ad te preces in cælum transmittimus. Tu altitudo cœli, beatos oculos tuos, quibus incomprehensibilem gloriam illam lucis æternæ cum desiderio semper intueris, ad tuos supplices in hanc mundi miseriam projectos, de alto inclinare non despicias. Et ecce coram
tremen-